

AVSTANDSKRAV TIL KOMMUNALE LEDNINGER

Maj Hines – advokat MNA

AVSTANDSKRAV TIL OFFENTLIGE LEDNINGER –
HVILKE HJEMLER OG HVORDAN KAN DE BRUKES?

- ▶ Kommunen ved kommunestyret
 - ▶ Offentlig myndighet/forvaltning, eller
 - ▶ Anleggseier (privatrettslig)
- ▶ Areal- og Bygningsmyndighet
- ▶ Forurensningsmyndighet
- ▶ Helsemyndighet
- Eller
- ▶ Vare- og tjenesteleverandør
- ▶ Part i sivilrettslig avtale

KOMMUNENS ROLLER

- ▶ Overbygning av ledninger, pålegg om riving og evt tvangsmulkt?
- ▶ Plan- og bygningsloven
- ▶ Standard abb vilkår pkt 3.4:
 - ▶ Ikke overbygning og ikke plassering til ulempe for drift og vedlikehold av offentlige vann- og avløpsanlegg
 - ▶ 4 (standard) meters byggegrense
- ▶ Hensynssoner:
 - ▶ Statlige planretningslinjer: Pbl. § 6-2 og FOR-2021-05-21-1563
 - ▶ Pbl. § 1-8, særlige hensyn i 100 meters beltet langs sjø og vassdrag
- ▶ Aktuell tematikk ved fortetting, ombygging av ny eier, oppgradert infrastruktur mv

PROBLEMSTILLINGER

SPM 1: I HVILKEN GRAD KAN PBL. BENYTTES SOM
HJEMMELSGRUNNLAG FOR Å HINDRE OVERBYGNING
OVER KOMMUNALE LEDNINGER?

SPM 2: HVORDAN FÅ PLAN OG BYGG TIL Å BLI MER
OPPMERKSOM PÅ AVSTANDSKRAVET TIL KOMMUNALE
LEDNINGER?

Obs: Avstandskrav i Standard abb. vilkår for vann og avløp pkt 3.4 ikke pbl,
men privatrettslig. Eventuelt servituttlov og/eller avtale hjemmel for flytting.

BYGGESAKSBEHANDLING

- ▶ Tiltak omfattet av Pbl. kap. 20
- ▶ Pbl. § 27-1 og § 27-2: Før oppføring eller endring av fast eiendom skal vannforsyning og avløp «være sikret».
- ▶ Rettighet til å føre vann og avløp over annens grunn «skal være sikret ved tinglyst dokument eller på annen måte som kommunen godtar som tilfredsstillende»
- ▶ Pbl. § 29-4, 2. ledd: Minsteavstand til nabogrense 4 meter
- ▶ Overvannsutvalget foreslo i NOU 2015:16 et nytt 5 ledd til § 29-4 om minsteavstand til offentlige vann- og avløpsanlegg på minst 4 meter. Dette ville i så fall også gjelde de som ikke er tilknyttet offentlig VA-anlegg. Bestemmelsen foreløpig ikke vedtatt.

Dersom et tiltak omfattes av tiltaksbegrepet i bygningsdelen av plan- og bygningsloven, vil krav til avstand i pbl. § 29-4 gjelde for disse tiltakene, også nede i grunnen. Dette gjelder i utgangspunktet også tiltak som er unntatt fra byggesaksbehandling. Men som redegjort for under spørsmål 1 gjelder imidlertid de materielle reglene så langt de passer for konstruksjoner, anlegg, terrenginngrep mv, jf. pbl. § 30-4 første ledd, slik at det vil være opp til kommunens skjønn å avgjøre hvilke tiltak etter pbl. § 30-4 som passer inn under pbl. § 29-4, herunder å avgjøre hvilke tiltak som kan karakteriseres som "mindre" i relasjon til pbl. § 29-4 tredje ledd bokstav b.

§ 29-4 Spørsmål om avstandskravet i plan- og bygningsloven § 29-4 gjelder for rørledninger under bakkenivå og horisontalt borehull, og om disse tiltakene vil være i strid med plan- og bygningsloven § 1-8

Tolkingsuttalelse | Dato: 10.06.2015

Opprinnelig utgitt av: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Mottaker: Lindås kommune

Vår referanse: 15/2054-3

BYGGESAKSBEHANDLING

- ▶ Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak: Byggesaksforskr. § 5-4, tredje ledd, bokstav i “minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger” og bokstav j “atkomst, vannforsyning, avløp, avledning av overvann og fjernvarmetilknytning, jf. forskriftens kap. 12 om ansvar
- ▶ Forholdet til og regulering i utbyggingsavtaler og reguleringsplan
- ▶ Byggteknisk forskrift, TEK17 (Krav vedr energi, miljø, helse og sikkerhet). § 15-7 (vannforsyning) og § 15-8 (avløpsanlegg) med veiledning. Avstandskrav ikke direkte nevnt.
- ▶ Inntatt krav om 4 meter avstand som preakseptert ytelse i DiBK veileder til TEK17, jf. §§ 15-7 nr 3 bokstav a nr 4 og § 15-8 nr 4 bokstav b nr. 3

Byggesaksforskriften § 5-4

FOR-2010-03-26-488
Byggesaksforskriften (SAK 10)

Første del. Generelle bestemmelser (§§ 1-1 - 1-5)

Andre del. Søknadsplikt, innhold i og behandling av søknad (§§ 2-1 - 5-5)

- Kapittel 2. Tiltak som krever søknad og tillatelse (§§ 2-1 - 2-5)
- Kapittel 3. Tiltak som krever søknad og tillatelse og søknadsplikt (§§ 3-1 - 3-5)
- Kapittel 4. Tiltak som er unntatt fra byggesaksbehandling (§§ 4-1 - 4-5)
- Kapittel 5. Søknad og dokumentasjon (§§ 5-1 - 5-5)
 - § 5-1. Generelle krav til søknad, erklæring om sannhet og rettshet (§§ 5-1-1 - 5-1-5)
 - § 5-2. Varsel til naboer og gjenboere (§§ 5-2-1 - 5-2-5)
 - § 5-3. Gjennomføringsplan (§§ 5-3-1 - 5-3-5)
 - § 5-4. Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak (§§ 5-4-1 - 5-4-5)
 - § 5-5. Dokumentasjon som skal foreligge i tiltak (§§ 5-5-1 - 5-5-5)
- Kapittel 6. Kommunens saksbehandling (§§ 6-1 - 6-5)
- Kapittel 7. Tidsfrister for saksbehandling (§§ 7-1 - 7-5)
- Kapittel 8. Ferdigstillelse (§§ 8-1 - 8-2)

Tredje del. Kvalifikasjoner og ansvar (§§ 9-1 - 13-10)

Fjerde del. Kontroll, tilsyn og overtredelsesgebyr (§§ 14-1 - 16-5)

Femte del. Diverse bestemmelser (§§ 17-1 - 20-4)

§ 5-4. Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak

Søknad om tillatelse til tiltak etter [plan- og bygningsloven § 20-2](#) og [§ 20-4](#) skal inneholde opplysninger som nevnt nedenfor i tredje ledd bokstav a til q i den utstrekning de er relevante for tiltaket og nødvendige for kommunens behandling.

For midlertidige tiltak etter [plan- og bygningsloven § 20-4](#) bokstav c skal det i tillegg opplyses om plasseringens varighet, og søknaden skal i nødvendig utstrekning inneholde opplysninger om hvordan kravene i [plan- og bygningsloven § 30-5](#) er ivaretatt.

Opplysninger som er relevante ved søknad er

- tiltakshaver
- eiendom og eksisterende bebyggelse som berøres av tiltaket
- beskrivelse av tiltakets art
- tiltakets størrelse og grad av utnyttning
- forhold til plangrunnlaget og [plan- og bygningsloven § 1-8](#)
- ivaretagelse av krav til universell utforming og arkitektonisk utforming, herunder visuelle kvaliteter
- tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak
- konsekvensanalyse som framgår av [byggteknisk forskrift § 9-4](#)
 - minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger
 - atkomst, vannforsyning, avløp, avledning av overvann og fjernvarmetilknytning
- eventuelt behov og grunnlag for dispensasjon
 - om det er avholdt forhåndskonferanse
- tegninger og målsatt situasjonsplan
- redegjørelse for nabovarsling og nabomerknader, samt kvittering for nabovarsel
- forholdet til andre myndigheter

3.4 Bygging nær offentlig vann- og avløpsanlegg

- ▶ Standard: minst 4 meter
- ▶ Kommunistyret kan vedta andre krav
- ▶ Dispensasjon

STANDARD ABONNEMENTSVILKÅR

Offentlige vann- og avløpsanlegg skal ikke overbygges. Ny bebyggelse, inklusive garasjer og støttemurer, skal ikke plasseres slik at den er til ulempe for drift og vedlikehold av offentlige vann- og avløpsanlegg. Det samme gjelder øvrige søknadspliktige tiltak og øvrige tiltak som kan vanskeliggjøre drift og vedlikehold eller utskiftning av slike ledninger. Slik bebyggelse og slike tiltak skal ha en avstand til offentlig vann- og/eller avløpsanlegg på minst 5 meter beregnet fra ytterkant ledning/anlegg.

Det kan gis dispensasjon fra denne bestemmelsen etter søknad

Veilederen abb vilkår pkt 3-4:

hvis utbyggeren sikrer drift og vedlikehold av offentlige ledninger med anlegg av varerør, kulvert eller tilsvarende, eller dersom tiltakshaver/abonnent forestår omlegging av hovedledningene etter servituttlovens regler.

Eier av offentlige vann- og avløpsanlegg skal påse at ovennevnte krav blir ivaretatt i forbindelse med, og så langt som mulig parallelt med, den ordinære byggesaksbehandlingen av tiltaket etter plan- og bygningsloven.

Håndhevelse av denne bestemmelsen skjer i tråd med pkt. 1.5 i disse bestemmelsene.

Kommentar:

For dem som ikke er tilknyttet offentlig vann- og avløpsanlegg, må kommunen sikre dette i en egen avtale. Bakgrunnen for

presiseringen i forhold til tidligere utgave av de administrative bestemmelsene fra 2008, er at det ofte vil kunne være et behov for å hindre å anlegge øvrige søknadspliktige tiltak over offentlige vann- og avløpsanlegg, ut over oppføring av bebyggelse og støttemurer. Dette vil f.eks. kunne gjelde anlegg med vesentlige terrengoppfyllinger, da slike fyllinger i praksis vil kunne gjøre det svært vanskelig for kommunen å komme til med forsvarlig drift og vedlikehold eller utskiftning av ledningene. Det er også åpnet opp for at tiltak som ikke er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven er omfattet av bestemmelsen, der de vil kunne vanskeliggjøre drift og vedlikehold eller utskiftning av slike ledninger. Som eksempel på dette kan være ulike typer beplantning, så som å plante trær, en hekk, sette opp gjerde, etablere plattinger, etc.

Overvannsutvalget har i NOU 2015: 16 foreslått å lovfeste en ny § 29-4 femte ledd om at nye byggverk og tiltak skal ha en avstand til offentlige vann- og avløpsanlegg på minimum 4 meter, med mindre kommunen bestemmer noe annet. Blir bestemmelsen vedtatt, vil det foreligge et overlappende hjemmelsgrunnlag, men slik at bestemmelsen også vil gjelde overfor dem som ikke er tilknyttet offentlig vann- og avløpsanlegg, og derfor ikke bundet av abonnementsvilkårene.

Bygde det de trodde var en lovlig garasje - nå rives den av kommunen

Av Ole Kr. Trana

Publisert: 22.10.23 05:05

Del

En huseier i kommunen har ferdigstilt en ny garasje på tomten sin. Det skulle de aldri gjort. Nå har kommunen bedt om at den rives.

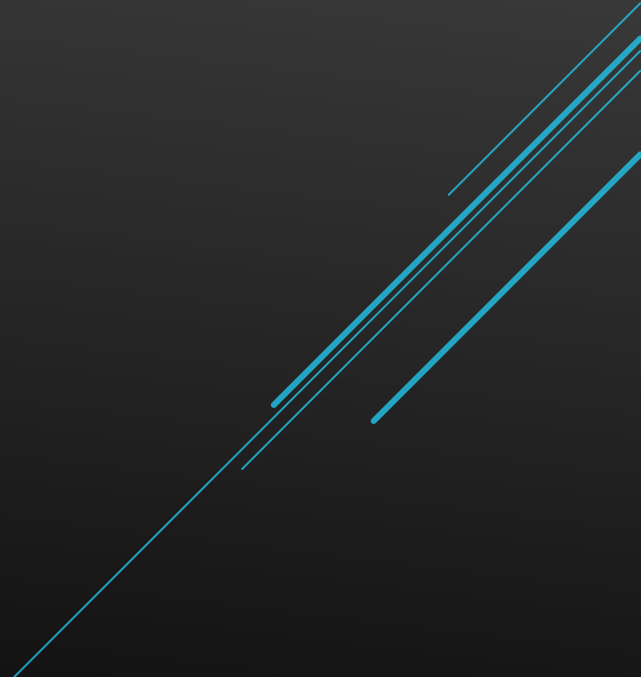
 For abonnenter

«Dette er bare trist. Vi vet jo ikke nå hva vi skal gjøre med materialene til flere hundre tusen kroner. Ett alternativ kan være å kle om og kanskje utvide dukkestuen i hagen»

«Det er en generelle utfordring at bygg som ikke er søknadspliktige går litt under radaren. Men når det er sagt, er det alles ansvar at alt du setter opp på tomten, skal være i god avstand til blant annet vann- og avløpsnett»

STIG BELL I VANN OG AVLØP I NØRDRE FOLLO KOMMUNE

VEGLOVA § 32 OG § 36

- ▶ Ikke nærare offentlig veg enn 3 meter
 - ▶ Vegmyndighetene kan sette større avstand
 - ▶ Vegmyndighetene kan kreve at innretninga skal takast bort.
-

HR-2008-1519-A – Rt-2008-1110

«Ikea-dommmen»

INSTANS:	Norges Høyesterett – Dom.
DATO:	2008-09-04
DOKNR/PUBLISERT:	HR-2008-1519-A – Rt-2008-1110
STIKKORD:	Tingsrett, Strømnett, Omlegging.
SAMMENDRAG:	Ved vedtak om omlegging av strømnett i forbindelse med veitbygging ble det satt som vilkår at elektriske ledninger skulle legges i kabelbaner langs veien for ledningseierens egen regning. Spørsmålet for Høyesterett var om vilkåret kunne hjemles i vegloven § 32 . Høyesterett fant at veimyndighetene, i dette tilfelle kommunen, kunne vektlegge miljømessige og estetiske hensyn ved vedtak etter § 32 . Vilkåret om å legge strømnettet i kabelbaner ble heller ikke vurdert som uforholdsmessig etter vilkårlæren.
SAKSGANG:	Asker og Bærum tingrett TAHER-2005-84325 – Borgarting lagmannsrett LB-2006-102222 - Høyesterett HR-2008-1519-A, (sak nr. 2008/387), sivil sak, anke over dom.
PARTER:	Hafslund Nett AS (advokat Gunnar Martinsen – til prøve), Energibedriftenes landsforening (partshjelper) mot Asker kommune (advokat Svein Arild Pihlstrøm).
FORFATTER:	Indreberg, Utgård, Coward, Flock, Gjølstad.

LG-2009-33154

«Bybane-dommen»

INSTANS:	Gulating lagmannsrett – Dom
DATO:	2009-10-28
DOKNR/PUBLISERT:	LG-2009-33154
STIKKORD:	Kabeleiers rett til å ha ledningsnett vederlagsfritt i kommunal vei. Dekning av flyttekostnader. Vegloven § 32 .
SAMMENDRAG:	Et nettselskap var pålagt å flytte sine kraftlinjer for egen regning. Linjene måtte flyttes pga omlegging av veien og etablering av en bybane. Det ble forgivevs gjort gjeldende at forvaltningsvedtakene var ugyldige. Vedtakene hadde tilstrekkelig rettslig grunnlag, og var heller ikke ugyldige som følge av myndighetsmisbruk.
SAKSGANG:	Bergen tingrett TBERG-2008-55496 – Gulating lagmannsrett LG-2009-33154 (09-033154ASD-GULA/AVD1).
PARTER:	Bkk Nett AS (advokat Vidar Havsgård) (Partshjelper: Energibedriftenes Landsforening) mot Staten v/ Samferdselsdepartementet (advokat Gunnar Ove Hæreid) og Bergen kommune (advokat Karl Fartein Løseth).
FORFATTER:	Lagdommer Stig Sjong, lagdommer Bjørn Lillebergen, lagdommer Ellen Midtgaard.

Bybane-dommen (LG-2009-33154):

Spørsmålet gjaldt gyldigheten av pålegg om flytting av ledninger for ledningseiers regning ved etablering av en trase for en planlagt bybane. Ledningseier anførte det ikke ble stilt vilkår om flytteplikt med fullt kostnadsansvar da ledningene ble lagt ned, og at et slikt vilkår i pålegget om flytting av ledningsanlegget derfor var ugyldig. Lagmannsretten viste til den langvarlige praksisen med å sette vilkår om flytteplikt for ledningseiers regning, og konkluderte med at ledningene måtte anses å ligge på slike vilkår. Spørsmålet ble så om bygging av bybanen var noe som omfattes av «hensynet til veginteressen», og som dermed kunne begrunne pålegg om flytting for ledningseiers regning. Lagmannsretten vurderte det slik at byggingen av bybanen var noe som var «av hensyn til veginteressen», og derfor kunne begrunne pålegg om flytting av ledningene for ledningseiers regning. Etablering av bybanen lå innenfor formålet med veglova, og byggingen ville i vesentlig grad redusere behovet for å bygge ut offentlig veg for personbefordring. Stortinget hadde også bevilget bruk av en del av riksvegmidlene til finansieringen av prosjektet. Lagmannsretten mente at flyttepålegget ikke var uforholdsmessig eller urimelig.

LEDNINGSFORSKRIFTEN,
FOR 2013-10-08-1212
SAMORDNINGSPLIKT

Forskrift om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg

Dato	FOR-2013-10-08-1212
Departement	Samferdselsdepartementet
Avd/dir	Veg-, by- og trafikkisikkerhetsavd.
Publisert	I 2013 hefte 14
Ikrafttredelse	08.10.2013
Sist endret	FOR-2017-11-24-1836 fra 01.01.2018
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1963-06-21-23-§32
Kunngjort	15.10.2013 kl. 16:10
Korttittel	Forskrift om ledninger - offentlig veg

Historiske
versjoner

Endringsforskrifter

Lovkommentar
Kamov

Opprett
varsling

Del
lenke

Skriv
merknad

+ Delvis | Skriv ut | Last ned

om oppgradering.

Forholdet mellom forskrift om ledninger i offentlig veg og veglova

Forskrift om ledninger i offentlig veg får anvendelse der ledningseier har fått tillatelse med hjemmel i veglova § 32 til å legge eller flytte ledningsanlegg over, under, langs eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkanten. Det er vegmyndigheten for den aktuelle vegen som gir tillatelse (kommunen for kommunal veg, fylkeskommunen for fylkes Statens vegvesen for riksveg).

«Offentlig veg» er definert i veglova § 1. En offentlig veg må være åpen for allmenn ferdsel, og den må være vedlikeholdt av vegmyndighet. Vedlikeholdet må skje etter reglene i veglova kapittel IV. Til «offentlig veg» hører tilknyttede områder eller områder som står i umiddelbar forbindelse med veg, og som trengs for at vegen skal kunne bestå, vedlikeholdes og brukes. Definisjonen betinger ikke at grunnen også eies av det offentlige, men den betinger at arealet driftes og vedlikeholdes av vegmyndigheten.

Veglova § 32 bygger på at veggrunn vederlagsfritt skal stå

Samferdselsdepartementet

FORMÅL

- Veilederen beskriver samhandlingen mellom vegmyndigheten og ledningseierne for å fremme en samfunnsmessig rasjonell, kostnadseffektiv og hensiktsmessig samordning av infrastruktur i og ved offentlige veier.
- Det oppfordres til at vegmyndighetene forsøker å samordne sin praksis for å gjøre samhandlingen enklere for ledningsaktører som opererer i flere kommuner.

Gjelder alle offentlige veier.

Veileder til ledningsforskriften

- ▶ Regelverket skal legge til rette for å:
 - ▶ Skape balanse mellom veginteressen på den ene siden og ledningsarbeid på den andre siden, i spørsmål om tilgang til knappe arealer i veggrunnen,
 - ▶ Etablere like regler for ledningsarbeid i hele landet og sikre ensartet praksis,
 - ▶ Redusere kostnadene ved etablering og flytting av ledningsanlegg,
- ▶ Fremføring av ledninger og etablering av annen infrastruktur i veggrunn representerer en viktig samfunnsinteresse. Tilgjengelig areal over, under eller langs veger har mange steder begrenset kapasitet for fremføring av ledninger. Vegmyndigheten skal ta hensyn til at vegen sikrer fremkommelighet på en trygg måte, samtidig som vegmyndigheten gjennom sin saksbehandling skal bidra til at veggrunn kan benyttes til etablering av annen nødvendig infrastruktur.

SAMORDNINGSPLIKTEN

§ 15. Opplysninger om infrastruktur i grunnen

Denne lov inneholder opplysninger om planlegging og byggesaker ved infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen.

Denne lov inneholder opplysninger om planlegging og byggesaker ved infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen.

Denne lov inneholder opplysninger om planlegging og byggesaker ved infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen.

Denne lov inneholder opplysninger om planlegging og byggesaker ved infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen.

Denne lov inneholder opplysninger om planlegging og byggesaker ved infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen, og om registrering og opplysninger om infrastruktur i grunnen.

Se også [§ 16](#) og [§ 17](#) i denne loven.

Forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag (ledningsregistreringsforskriften)

Titel	FIR.001/12-19-268
Departement	Kommunal- og distriktdirektoratet
Utførelsesdato	01.07.2021, 01.07.2021
Utgitt dato	FIR.001/12-19-268
Utgitt for	Norge
Hjemmel	Lov 2008-06-27 § 15
Utgitt dato	28.12.2020 kl. 10:28
Utgitt for	Ledningsregistreringsforskriften

► Dokumentere

- Nye, endringer og avdekking av uregistrerte anlegg
- Kreve dokumentasjon av nye tilkoblinger (stikkledninger)

► Utlevere

- Saklig behov og ikke underlagt sikkerhetsloven
- Vurdere behov for påvisning

► Betaling

- Faktiske kostnader + rimelig avkastning på investering
- Normalt ikke for påvisning

LEDNINGSPÅVISNING PBL § 2-3 OG FORSKRIFT TIL PBL § 2-3

AVTALE VEDRØRENDE NYTT VANN-, SPILLVANN- OG OVERVANNSANLEGG

Utbygger (nedenfor kalt kommunen) og (nedenfor kalt grunneier) som eier av eiendommen, gnr., bnr..... ikommune har inngått følgende avtale vedrørende nytt vann-, spillvann og overvannsanlegg, hvor kommunen er ansvarlig for prosjektering, anleggsarbeid og senere drift og vedlikehold:

ERVERV AV RETTIGHETER

1.
Kommunen gis rett til å anlegge og ha liggende vannledning, spillvannsledning og overvannsledning, med tilhørende utstyr og kummer, samt el. kraft og ev. signalkabel for drift, over eiendommen. Grunneieren er blitt påvist hvor ledningene skal gå og kummenes plassering. Det vises til kartvedlegg, bilag 2. Grunneier er gjort kjent med at det kan bli

4.

Grunneieren kan ikke føre opp bygning eller annet anlegg av noen art over ledningene eller kummene, eller endre overdekningen over ledningene eller kummene, innenfor en avstand av 4 meter til begge sider regnet fra ytterkant av ytterste ledning eller kummenes kant.

Grunneier gis dog rett til å krysse ledningene med drengrofter etter samråd med kommunen.

Kommunen kan gi dispensasjon med vilkår fra denne bestemmelsen.

MAL FOR **GRUNNEIERAVTALER** PÅ NORSK
VANN SINE HJEMMESIDER
NB! TINGLYSNING

- ▶ Ta med i avtalen en rett til å få tinglyst avtalen på eierens grunn, samt at eier skal medvirke til dette.
- ▶ Husk å innhente nødvendige opplysninger for tinglysing.
- ▶ Fastsette trasè i reguleringsplan, pbl. kap 12
 - ▶ § 12-5 nr. 2 om at trasè for nærmere angitt infrastruktur kan angis som arealformål. Det kan da fastsettes en hensynssone på 4 meter på hver side av ledningene for å unngå tiltak som kan være til skade eller ulempe for ledningene, jf. pbl. § 12-7, jf. § 1-6.
 - ▶ For større bygge- og anleggstiltak og tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan, jf. pbl. § 12-1, 3. ledd.

VIKTIGE FORHOLD VED GRUNNEIERAVTALER OM LEDNINGER OVER PRIVAT EIENDOM

- ▶ Skille mellom søknadspliktig og ikke søknadspliktige tiltak
- ▶ Hovedledning eller stikkledning?
- ▶ Inngått grunneieravtale?
- ▶ Del av byggesak?
- ▶ Skille tinglyst rettighet for kommunen eller ikke tinglyst
- ▶ Tilknyttet offentlig VA-anlegg, eller ikke?
- ▶ Lovhjemmel eller (standard) abb. vilkår?
- ▶ Riktig oppføring i matrikkelen?

OPPSUMMERT - DET KOMMER AN
PÅ...

TAKK FOR MEG!

MAJ HINES – ADVOKAT MNA
HINES.MAJ@GMAIL.COM